СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LVII. Ч. 108. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го ТРАВНЯ 1949. No. 108. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 11, 1949. VOL. LVII.
ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЗКООРДИНОВАНІ ПЛЯНИ МОБІЛІЗАЦІЇ ПРОТИ ВІЙНИ

Ню Йорк, 9 травня. — Завзяте плянування збройних сил, цивільних груп і великого промислу на підставі співпраці як один запряг буде найліпшим засобом проти третьої війни — таку думку розвинув генерал-майор Артур В. Ванаман, командант Промислової Колегії Збройних Сил у Вашингтоні. Він сказав це на відкритті курсу економічної мобілізації, який буде тривати два тижні, а в якому беруть участь 265 резервових офіцирів з усіх ділянок збройних сил і представників промисловости. Курс відбувається в Ракефелерській Центрі. За словами ген. Ванамана „розуміння тотальної війни є таке важливе, що його не можна полишити самим адміралам і генералам — це мусить бути один запряг усіх". Здруження повинно бути таке близьке наче б це була гра в мяч, а таке сильне, щоб ніхто не відважився станути до гри проти нас — пояснював генерал.

Другий учитель на курсі, полк. Гарві, заявив, що московське Політбюро не хоче війни, доки не осягне чотирьох головних цілей, а вони такі: Злити населення Росії й населення сателітських країн в одну цілість; терором відлучити нерішені европейські й південно-европейські країни від західно-европейських демократичних впливів; зконсолідувати, вишколити і дати виряд арміям Росії й балканських спільників; вести обструкцію проти Пляну Маршала, доки Злучені Держави не попадуть в нову депресію.

ПРОСЛІДКУЮТЬ ЩЕЗНЕННЯ КОМУНІСТКИ ДЖУЛІЄТ ПОЙНЦ

Вашингтон. — Комісія неамериканських діянь палати репрезентантів плянує відкрити переслухання колишнього комуніста Пола Кравче з Маямі, на Флориді, який, складав своє свідоцтво на тайнім переслуханні комісії. Він, як кажуть, виявив, що в 1937 р. на доручення Москви, замордовано в Ню Йорку одну з найбільш діяльних комуністок, Джуліет Пойнц тому, що вона знала забагато. Пойнц була вчителькою в дівочій Барнард Каледж у Ню Йорку і своєю інтелігенцією вибилася на чолове місце серед комуністів.

Серед приготувань до переслухання Кравча в конгресовій комісії департамент справедливости звернувся до комісії з зазивом, щоб залишити ці пляни, а передати Кравча департаментові. З цього здогадуються, що він може бути свідком у процесі проти комуністів у Ню Йорку.

КОМУНІСТИЧНА РЕВОЛЮЦІЙНА ЕРА ВЖЕ ПОЧАЛАСЯ.

Ню Йорк. — Дальший несподіваний свідок, замаскований агент Федерального Бюра Інвестигацій, нігер Вилйєм Коминс, виявив на розправі проти комуністичних провідників у федеральному судді, що комуністичний провід жде на знак для викликання революції від 1945 р. Того року, на зібранні в Толідо Адаліна Кол, стейтова секретарка партії в Огайо, взивала місцевих комуністів, щоб вони прийняли постанову краєвого комуністичного уряду для зміни мирної тактики на революційну, бо революція прийде впродовж десяти років. Її перервав промову Пол Проссер, кажучи, що революція може прийти швидше завдяки воєнним відносинам. Загал комуністів надіявся, що холодна війна буде притокою до правдивої війни й до революції. — Коминс вступив до комуністичної партії в р. 1943 за порадою Федерального Бюра Інвестигацій, став місцепредсідником партії в Толідо, а до самого виступу як свідок на суді був головою комуністичного клюбу в робітні Електрик Авто Лайт Компані. Він потвердив, що комуністи навчали при кожній нагоді, що американський уряд самий не завалиться і що його треба скинути насиллям. Він виявив, що комуністи відрізняють білих людей від чорних при видаванні членських карток, хоч прилюдно нападають на білих людей за їхнє упередження до нігрів. За словами Коминса Москва мала вжити нігрів як свого знаряддя для викликання революції і для цієї ціли приготовляла окрему нігерську републику на півдні Злучених Держав.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПРИСПІШЕННЯ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ЕКЗЕКУТИВНОГО УРЯДУ

Вашингтон. — У спеціяльнім зверненні до конгресових провідників президент Труман візвав конгрес до приспішення реорганізації екзекутивної ділянки уряду на плянах експрезидента Герберта Гувера. Досі перейшов один загальний законопроект в цій справі, одначе від місяця він застряг у сенатській комісії. Труман звертає увагу, що він не буде міг зголосити подробиць про реорганізацію, доки не дістане повновласти конгресу на підставі закону.

ЕДГАР ГУВЕР 25 РОКІВ ГОЛОВОЮ „ЕФ БІ АЙ".

Вашингтон. — Джан Едгар Гувер, голова Федерального Бюра Інвестигацій, святкує 25-річчя своєї праці на незвичайно відповідальному становищі. Він має 54 років життя і веде безупинну працю не тільки за вислідженням звичайних злочинців, але теж і всілякого роду підривних людей та організацій, головно затій комуністів. Він сповняв свою службу для чотирьох президентів і вісім генеральних прокураторів. Іменований на становище голови бюра в 1921 він причинився до велітенського розросту цієї організації.

ЮНІЙНИЙ УРЯДОВЕЦЬ СПІЛЬНИКОМ ПРИ ОБМАНІ.

Ню Йорк. — Семюел Лемкін, предсідник від. 442 юнії малярів і Джері Джером, голова підприємства для малювання, попали під арешт за ошуство при виповнюванні контрактів для малювання міських будинків. Місто потерпіло втрату на $91,000.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА СПИНИЛИСЯ ПЕРЕД ПІЛЬЗЕН НА ДОМАГАННЯ РОСІЇ З КІНЦЕМ ВІЙНИ

Вашингтон, 9 травня. — Департамент стейту, з нагоди 4-ої річниці зайняття Праги 9 травня 1945 р., оприлюднив переписку між ген. Айзенгавером і російською високою командою на доказ, що Західні Аліянти стримали дальший похід своїх військ з лінії коло Пільзен на домагання Совєтів. Західні Аліянти мали тоді намір йти вперед, доки не займуть територію на захід від ріки Ельби й Велтави. Тому, що Росія безупинно обезцінює співпрацю Західних Аліянтів при визволенні Чехії, ці листи мають на цілі опрокинути твердження Совєтів і виказати, що генерал Айзенгавер мав плян розвинути похід аж до повної перемоги в Чехословаччині і до зайняття Праги. Лист колишнього заступника совєтського генерального штабу, генерала Алексея Антонова до ген. Айзенгавера, з 5 травня 1945 р. доводить, що Росія знала про пляни Західних Аліянтів в цій справі. Айзенгавер спинив свої армії, щоб назверх не виявляти непорозумінь між операційними плянами, не підозріваючи щоб Совєти мали в тому часі якісь політичні пляни супроти Чехословаччини.

БОРОТЬБА В УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПРЕСІ

Нюйорський часопис „Дейлі Миррор" з 9 травня 1949 подав ширшу новинку про „завзяту боротьбу за контролю Української Православної Церкви Америки" п.н. „Священик центром зудару в Українській Церкві". Йдеться тут про церковну суспензу, яку наложив архієп. Богдан на о. Івана Гундяка, пароха укр. прав. церкви св. Димитрія в Картерет, Н. Д. Крім суспензи, як подає часопис, архієп. Богдан проголосив ще „Пересторогу", яку роздавано по церквах і розіслано до преси, між іншим теж і до „Свободи". В „Пересторозі" пишеться про „червоних" священиків як „зрадників Бога і Батьківщини", та згадується „червоного" Кентерберійського декана. Коли для цього останнього пишеться в „Пересторозі", може знайтись якесь „слабе виправдання", бо англійський нарід не терпів під комуністичним режимом, то „яке можливе виправдання можуть мати ті українці і тих кілька українських священиків, які підпирають о. Івана Гундяка". Закидається о. Гундякові, що він був між тими, які витали представників Совєтського Союзу, коли вони прибували до Злучених Держав, як „дорогих гостей" та що з ними сфотографувався. В „Перестрозі" згадується ще про переслідування релігії в Совєтах, совєтський терор в Україні та боротьбу українських повстанців проти російської окупації, а за незалежну Україну. „Миррор", згадуючи за суспензу, пише, що о. Гундяк та його однодумці не визнають архієпископа Богдана своїм Адміністратором, та що о. Гундяк буде далі парохом. В телеграмі до „Миррор" о. Г. заявив, що „не дозволить нікому квестіонувати його американського патріотизму" „що не є комуністом і відноситься до комунізму з відразою" та що пізве архієп. Богдана до суду. Ця боротьба, пише при кінці часопис, тягнеться уже від місяців.

СОВЄТИ ПРОТИ ВАТИКАНСЬКОГО ФІЛЬМУ

Поельтен, Австрія, 10 травня. Совєтський цензор в цьому австрійському місті заборонив висвітлювати випродукований у Ватикані фільм „Війна проти війни". Причини заборони цього документального фільму не подано.

ШАНГГАЙ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ НА БОЛЬШЕВИЦЬКУ ОБЛОГУ

Шанггай, 10 травня. Населення цеї східно-азійської митрополії тепер горячково приготовляється на сподівану облогу міста червоними військами. Получення Шанггаю з цілістю китайської території вже тепер в більшості перерване, хоча ще залишається відкритим морський шлях. В самому місті поспішно будується укріплення не тільки для оборони перед регулярними червоними військами, але теж перед міським збольшевизованим молохом. Кожний не тільки великий дім, але майже кожна хата поступово переміняється в малу фортецю для себе, з окутими залізом дверима та забарикадованими вікнами. Тимчасом комуністичні армії, переправившись через ріку Янгце, ідуть більшими і меншими колонами в різних напрямках та поступово заливають щораз більші частини Південного Китаю. В поодиноких випадках урядові війська ставлять розпачливий опір.

СИРІЯ ЗАГРОЖУЄ АМЕРИКАНСЬКОМУ НАФТОПРОВОДОВІ

Дамаск, 10 травня. З місцевих поінформованих кол заявляють, що уряд Сирії з премієром Гусні Займом на чолі, тепер наглими і цілком несподіваними домаганнями загрожує великому американському нафтопроводові від Савдівської Арабії до Середземного моря, який переходить через територію Сирії та будова якого вже майже закінчена. Уряд Сирії, згідно з цими інформаціями, домагається від нафтової компанії головно двох речей: будови модерного порту в Лятакія на сирійському побережжі, і самої оплати за пропуск нафтопроводу, як її дістає Савдівська Арабія.

ЗІРВАНО ЕСПАНСЬКО-ДАНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

Копенгага, 10 травня. Данське міністерство закордонних справ повідомило про зірвання дансько-еспанських торговельних переговорів в Мадриді та які вже майже були закінчені. Переговори зірвали еспанці, правдоподібно у відплату за проти-еспанське становище данського представника в Об'єднаних Націях.

ІТАЛІЯ І БРИТАНІЯ ДОГОВОРИЛИСЬ В СПРАВІ КОЛОНІЙ

Лейк Соксес, 10. травня. — Тут сьогодні повідомлено, що міністри закордонних справ Британії та Італії, Ернест Бевін і Карльо Сфорца, відбули минулої п'ятниці в Лондоні наради та досягнули „загального порозуміння" щодо дальшої долі колишніх італійських колоній в Африці. На підставі цього порозуміння Італія мала б одержати від Об'єднаних Націй протекторат над Сомаліями безпосередньо і над Тріполітанією в 1951 році. Британія мала б дістати адміністрацію Киринайки і до 1951-го року теж Тріполітанії. В своїй адміністрації британці мали б дорадчу раду, яка мала б складатися з представників Британії, Злучених Держав, Франції, Італії і Єгипту та представників місцевого населення. Остаточну долю італійських колоній має вирішити Генеральна Асаблея ОН.

ЗМІНА ІРАНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ В ОБЛИЧЧІ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ЗАГРОЗИ

Тегеран, Іран, 10 травня. — В обличчі постійно зростаючої большевицької загрози для цеї країни, іранський парлямент вважав за необхідне поробити деякі зміни в конституції країни, признаючи, головно, більшу владу шахові. На підставі нової конституції шах має право розв'язати парлямент, якщо цього „вимагали обставини".

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА „ОБМЕЖЕНУ НАЦІОНАЛІЗАЦІЮ".

Рим, 10. травня. — Минулої суботи Папа Пій XII. заявив групі торговельників і промисловців, які його відвідали, що Католицька Церква погоджується з ідеєю націоналізації власности в рямках відповідних обмежень. Папа вважає, що „господарство — як і кожна інша ділянка людської активности — не є з природи державною інституцією".

ПІДБІГУНОВІ ОКОЛИЦІ НЕ НАДАЮТЬСЯ НА БІЛЬШІ ВОЄННІ ОПЕРАЦІЇ

Форт Чорчил, у Канаді. — Канадійські, бритійські і американські вояки і воєнні знавці, які опинилися в пустих, снігом засипаних околицях над заливом Гудсону, викінчили зимові досліди над можливістю воєнних операцій в цій околиці. Це була найінтензивніша праця від часу сформування досвідної станції в Форті Чорчила в 1946 р. З студій вислано тайні звіти до Оттави, Вашингтону і Лондону і пороблено підготовку до дальших студій на найблищу зиму. З подробиць про вплив погоди на одяг, на зброю й інший виряд в підбігунових околицях складено засади нової військової тактики. Хоч подробиці є бережені в строгій тайні, то не є тайною, що в підбігунових околицях нема можливости вести воєнні операції на більші розміри сказано в звітах.

СОВЄТИ ВИДАЛИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРО ЗАКІНЧЕННЯ БЛЬОКАДИ БЕРЛІНА

Берлін, 10 травня. — Совєтський військовий губернатор і головнокомандуючий в Німеччині, ген. В. І. Чуйков, видав вчора ввечорі розпорядження про закінчення совєтської бльокади західних секторів Берліна. Розпорядження увійде в силу сьогодні опівночі. В ньому постановляється, що кожного дня до Берліна може приїхати зі Заходу 16 потягів з постачанням для місцевого населення та для західних гарнізонів. Рівночасно відновлюється нормальний коловий рух на автострадах між Берліном і Гельмштедтом та визначується одинадцять контрольних пунктів для міжзонального колового і залізничого руху. В розпорядженні нічого не згадується про відновлення постачання електричної енергії для західних секторів Берліна з електростанції, що є в совєтській зоні, але вважається, що і це буде відновлене, бо тепер західні союзники постачатимуть для цеї станції вугілля з Рурщини. Видане Совєтами розпорядження — по думці одного високого американського представника — „означає справжній совєтський відступ, здається найбільший від часу, як почалася холодна війна", додаючи, що тільки так може завжди закінчитися „брутальність й арогація". Совєти, натомість, в своїй пропаганді що свою поразку намагаються представити як свою чергову „блискучу перемогу" над американськими „підпалювачами війни". Команданти західних зон вже теж приготовили розпорядження про перервання відплатної проти-бльокади, але його ще не видали. На підставі розпорядження совєтського команданта будуть відновлені всі ті комунікаційні можливості між Берліном і західними зонами, які існували перед 1 березня 1948 року, коли то Совєти почали свою бльокаду, опісля поступово її скріплюючи.

СОВЄТСЬКІ ВОЄННІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ ЗАХОДУ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ.

Москва, 10 травня (ЮП). — Місцева партійна „Правда" надрукувала вчора, в річницю переможного закінчення другої світової війни в Европі, статтю померлого заступника міністра війни та бувшого головнокомандуючого в Німеччині, маршала Соколовського, в якій обвинувачується Америку й Британію, що вони підчас війни робили все можливе, аби Совєти скривавились і в той спосіб узалежнити їх від Заходу. Соколовський твердить, що німці могли в 1942 році почати свій великий наступ на Сході тільки тому, що „американські та британські кола, які тепер приготовляють нову імперіялістичну війну проти Совєтського Союзу", не додержали свого зобов'язання щодо „другого фронту" в Европі. Він в дальшому потішається, що як „західні імперілісти і не вишколювали б своїх армій ідеологічно, їхня мораль ніколи не зможе видержати порівняння з армією соціялістичної держави". Вчора теж відбулася тут примієра фільму „Битва за Сталінград", в якому з черги повно обиди і напастей на західних союзників взагалі, а на Америку і Британію зокрема.

НІМЕЦЬКА ПАРЛЯМЕНТАРНА РАДА ВСТАНОВЛЯЄ ВИБОРЧУ СИСТЕМУ.

Дісельдорф, Німеччина, 10 травня. — Німецька Парляментарна Рада, яка перед кількома днями прийняла проєкт статуту для західно-німецької держави, встановила з черги виборчу систему для майбутніх німецьких виборів. Ця справа та вибір міста на столицю західно-німецької федерації, є чисто внутрішньо-німецькими справами і вони не вимагають затвердження західних окупаційних властей. Ухвалена виборча система є компромісом між поодинокими партіями. Нею, між іншим, встановляється вік виборців на 21 років, а тих, що можуть бути вибирані, на 25 років.

НІМЕЦЬКІ КОМУНІСТИ ПОЧИНАЮТЬ АКЦІЮ ЗА „ОБ'ЄДНАННЯМ".

Берлін, 10 травня.— Німецька комуністична партія звернулася до політичних партій Західної Німеччини зі закликом, щоб вони погодилися на спільне зібрання, на якому ухвалено б домагання до недалекої вже конференції Ради міністрів закордонних справ чотирьох держав щодо „об'єднання" Німеччини. Німецька Парляментарна Рада відкинула ці большевицькі пропозиції.

СТРІЛЯНИНА НА ЮГОСЛАВСЬКО-АЛЬБАНСЬКОМУ КОРДОНІ.

Белград, Югославія, 10. травня. — Югославське пресове агентство повідомляє про грізний випадок перестрілки на югославсько-альбанському кордоні. Згідно з цим повідомленням, альбанська прикордонна сторожа протягом двох годин обстрілювала важким кулеметним вогнем човен югославської прикордонної патрулі на озері Скутарі, а альбанські власті опісля відмовилися від спільного слідства в цій справі.

МОЖЛИВІСТЬ ЗМІНИ У ВІДНОШЕННІ ЗАХОДУ ДО ЕСПАНІЇ.

Лейк Соксес, 10 травня. — З поінформованих кол тут заявляють, що деякі члени американської і британської делегацій в Об'єднаних Націях стараються переконати представників Данії і Норвегії, аби вони не голосували проти резолюції південно-американських країн про зміни дотеперішнього становища до Еспанії та дозвіл на висилку до Мадриду амбасадорів. Ці країни були одними зі західних країн, які у відповідному комітеті голосували проти цього разом зі совєтським бльоком. Америка і Британія та деякі інші здержались від голосування.

МАДЯРИ ДОЗВОЛЯЮТЬ ЖИДАМ ЕМІГРУВАТИ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Будапешт, 10 травня. — Мадярський уряд рішив дозволити на виїзд з цеї країни до Ізраїля деякій кількості жидів, що мають там своїх „рідних", хоча самого поняття „рідних" точніше не означено.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3. N. J.

ВИСНОВКИ ЗІ ЗБОРІВ З.У.А.Д.К.

Минулої суботи і неділі, в днях 6-го і 7-го травня, відбулися у Филаделфії другі з черги загальні збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Збори, як це вже стверджено мали незвичайно діловий характер. Тихо та скромно, без парад і завеликих формальностей, майже сотня кращих представників американсько-української громади вислухала звітів та обговорила й обміркувала дальшу працю тої інституції, п'ять початкових літер якої — як це заявив при кінці зборів один з найновіших нових імігрантів — повинні бути записані золотом в історії українського народу взагалі, а американських українців зокрема. На зборах не витрачено багато слів на підношування чималих заслуг в Комітеті поодиноких осіб, там не впало багато фраз про сам Комітет. Великість виконаної роботи та ще більші завдання, які стоять перед Комітетом, надавали тону і самим нарадам.

Перебіг та рішення цих загальних зборів дозволяють на деякі важливі висновки, як про сам Комітет, так і про його працю. Щодо Комітету, треба ствердити, що твердження адв. Панчука про всенародний та цілком незалежний характер цеї інституції мають своє повне виправдання і потвердження. На самих зборах ми бачили представників наших запомогових організацій, або зв'язаних з ними осіб, там були люди різних політичних переконань та віровизнань. Цей факт доповнювався цілком виразними твердженнями керівників цего Комітету про бажання дальшого затіснення цеї співпраці нашої громади на цьому, власне, гуманітарному полі. Для декого, наприклад, могло навіть видаватися дивно, як предсідник цего Комітету з признанням висловлювався про доповняючу в цій гуманітарній ділянці працю інших Комітетів. Бо тут не важливе хто робить, але як і що робить. Це не є „бизнесове" підприємство, де могли б грати ролю конкуренційні міркування. Тут аби тільки робота.

Другий важливий висновок випливає з того, що твердив касієр Комітету та Контрольна Комісія: що сталося б, якби так одного дня каса Комітету цілком опорожнилася? А згідно з теперішнім станом і потребами, ця загроза є дуже велика. Вправді, в касі Комітету є ще 90,000 долярів готівки, але тільки за останні три місяці і на сам тільки відбір нових імігрантів з порту та на кошта їх переїзду до місць призначення видано около 22,000 долярів, не включаючи тут жадних інших зв'язяних з цим видатків адміністраційних. А справді масова іміграція тільки тепер наступить. Це мусить мати на увазі наша громада, якщо не хоче стати в половині дороги та завершити це благородне діло, за яке взявся Комітет та яке вже принесло американським українцям стільки благословення і чести.

Черговий тривожний висновок можна зробити з твердження адв. Смука з практики в Европі. Там в урядовій Переселенчій Комісії зареєстровано около 70,000 завірень і щоби брати тільки по дві особи на одне, то вже буде 140,000. Вправді, тепер Конгрес може ще збільшить загальну квоту з 200 на 300 тисяч, але це не зменшує загрози, що іміграційна квота буде скоро вичерпана іншими та що отяжілість нашого громадянства у виставлюванні завірень може закінчитися тим, що ми залишимося зі завіреннями, на які вже ніхто не зможе приїхати. Поспіх тут рішальний. І це наш загал мусить мати на увазі.

Загальні Збори ЗУАДКомітету вважали за відповідне залишити в проводі Комітету та на постах його директорів тут і в Европі майже в цілости тих самих людей, беручи до уваги вже виконану ними роботу та їх досвід в ній. Це з черги дозволяє на висновок, що праця Комітету і в майбутньому буде ще більше успішна. Вже з цих причин збори Комітету треба вважати великим успіхом та важливим етапом нашої громади у виконуванні її великого посланництва і обов'язків вільних громадян вільної країни. Тепер слово за громадою.

Зайшли в сліпу вулицю

(Робітничі законопроекти в конгресі).

У середу й у четвер минулого тижня голосував двічи конгрес над заступленням теперішнього робітничого закону іншим законом і довів до розигри у цій справі: Ні прихильники адміністрації Трумана, ні його противники не мають запевненої більшости. У середу опозиція здобула сім голосів більшости й ухвалила неавторизований адміністрацією законопроект Вуда, а в четвер перемогли прихильники адміністрації трьома голосами і відкинули цей законопроект. Така поведінка в конгресі виглядає на гру в карти, коли то раз щаститься одному, другий раз другому грачеві. Одначе гра „в робітничий закон", це не гра „в карти".

З цього голосування показується, що робітниче законодавство в конгресі втратило чисто партійну закраску. Республиканська партія, яка назбирала тільки голосів, щоб недопустити до відкликання теперішнього закону Тефта-Гартлі, має в цій справі голос нарівні з Демократичною. Тому загально панує думка, що конгрес ухвалить тільки такий закон, який затримає деякі основні точки з теперішнього закону Тефта-Гартлі.

Можливості робітничого законодавства в майбутності такі: 1. Конгрес може ухвалити законопроект, подібний в багатьох точках до теперішнього закону Тефта-Гартлі. Тому, що це йшло б у розріз з передвиборчими обіцянками президента, президент покладе своє вето проти закона, отже тим самим затримає теперішній закон; 2. Конгрес не ухвалить ніякого нового закону в теперішньому році, а тоді теперішній закон мусить остатися в силі на довший час.

У червні 1947 р., президент, як звісно, поклав своє вето проти теперішнього закону Тефта-Гартлі, одначе конгрес ухвалив закон понад голову президента 331 голосами проти 83. Одначе тепер є куди більше прихильників адміністрації в конгресі, але, як виявляється, не всі вони віддали свої голоси за скасування закону Тефта-Гартлі. Це вказує, що від виборів до теперішнього голосування настала певна зміна в настроях таких конгресменів, які давніше схилялися до думки, що закон треба відкликати. Висновок такий, що тепер є можливий тільки компромісовий, новий робітничий закон, над котрим треба щойно попрацювати. Через те не тільки опозиція але й прихильники адміністрації згодилися відослати спірний законопроект Вуда до поновного розгляду в комісії.

Що так сталось у конгресі зо зміною робітничого закону, завинили теж і юнійні провідники, що бажали повороту до закону Вагнера. Але з усіх боків — теж і робітничих — давалися чути голоси, що цей закон перестарілий і потребує поправки. Коли республиканська більшість в попередньому конгресі переперла теперішній закон Тефта-Гартлі, самі робітники переконались, що є в ньому і дещо добре. Цей закон дає, наприклад, робітникові змогу боронитися перед надужиттям самих юній. Деякі юнійні провідники, засмакувавши влади, часто справували її на лад комуністичної диктатури й їх треба було приборкати. Такі постанови містить теперішній закон і тому мабуть конгресмени, які перед виборами кандидували на програму президента Трумана за скасування закону Тефта-Гартлі, тепер охололи в запалі.

Коли б юнійні провідники були призадумалися над настроєм робітників і конгресменів негайно після виборів, вони були б пішли на компроміс у справі введення необхідних поправок до закону Тефта-Гартлі й були б приспішили його скасування. Одначе вони стояли довго на становищі, що їм належиться „все або нічо" й тому вислідом такого безкомпромісового становища є оцей застій у законодавстві.

До того безупинне викликування страйків настроїло багато конгресменів проти знесення закону, який обмежує страйки і дає обом сторонам у спорі час до переговорів та охолоджування умів. Так само багато є за контролею над юнійними фондами, які досі юнійні урядники могли вживати навіть і на підтримку комуністичних затій. Идеться тут теж про спроможність безробітних дістати працю навіть тоді, коли вони не є членами юній й вступати до юній тоді, коли вже мають працю і коли можуть платити членські вкладки.

Це тільки прикладові випадки, які вказують на неохоту скасувати такий закон, який такі практики забороняє. Тому, коли тепер прийшла нагода поробити відповідні поправки до робітничого закону, треба усе це зріло передумати.

Андрій Палій, Торонто, Канада.

Кооперативна ідея і життєва дійсність

(З нагоди першого зїзду нових імігрантів у Мериленді, а в тому і Друзів кооператорів з „Маслосоюзу").

Деякі з українських кооператорів, перебуваючи на скитальщині в Европі, леліяли надії, що зараз по переїзді на американську землю, включаться активно в тутешнє кооперативне життя. Знову дехто з тутешних громадян сподівався від новоприбулих, досвідчених кооператорів, що пожвавлять копeративний рух. Перші з них ловили кожну вістку про розвиток коперації на цему континенті та сподівались, що зможуть включитись відразу до існуючих кооперативних варстатів праці. Зате дехто з давнішої іміграції уявляв собі, що новоприбулі кооператори зачнуть „творити" нові копeративні підприємства на зразок славно звісних на рідних землях. Як знаємо, ані одні ані другі надії покищо не здійснились.

В чому причина?

Перш за все треба ствердити, що українські копeративні обеднання на американських континентах ані числом ані господарським засягом не є ще так сильні, щоб могли дати зразу працю новоприбулим кооператорам. Обективно беручи нічого тут дивного. Господарські і життєві умовини попередньої української іміграції були для кооперативної роботи досить не сприятливі. У безперервному змаганню для забезпечення екзистенції, при відомих осягах на духовому і громадянському відтинку життя, не залишалось багато можливостей для розгортання тут коопеартивного руху. А коли ще зважимо, як малий був тут відсоток незалежних умових працівників між українцями, які могли би посвятити свій час, працю і знання на проповідування, ширення і здійснювання глибокої своїм змістом і суспільної у своїх намірах кооперативної ідеї, то прийдемо до переконання, що інакше і не могло бути. Навпаки, з признанням треба ствердити, що у цій дійсності досягнено на тому відтинку теж багато.

Очевидно не могла теж зразу здійснитись надія декого на те, що з приїздом новоприбулих кооператорів „повстануть" нові копeративні підприємства, бо до їх організації і росту потрібні інші передумови ніж для приватних, що серед них головно живе і діє наше громадянство. На тому місці залишаємо на боці ці фізичні трудноші, які в початках не дозволяють новоприбулим занятись на ширшу скалю кооперативною роботою, а саме брак вільного часу і свободи рухів за щоденною працею, головно працею на прожиток, недостатнє знання місцевої мови, непоінформованість про обовязуючі в тому напрямі законні постанови, брак звязків і т. п.

Для зясовання суттєвих вимог, які складаються на розвиток кооперації бажаємо у цих рядках, хоч кількома словами, (як на це дозволяє часописна стаття), торкнутися тут підставових різниць поміж приватно-капіталовою і кооперативно-суспільною економією. Окремішність їх цілей, відмінні методи праці а зокрема відмічуємо глибоко суспільне діяння кооперативного руху, яке випливає з високої гуманітарної ідеї, що своїм засягом врізується глибоко і благородно у все громадянське життя.

Основна різниця між тими обома видами економії лежить в тому, що в першому найважнішим складником і мотором діяння є капітал, а в другому людина, чи пак збір людей, свідомих своїх цілей, суспільно наставлених і солідарних у чинах. Як у першому випадку ведення підприємства має на цілі дохід, або зиск власника капіталу, так у другому мається на увазі **охорону матеріяльно слабших перед визиском сильних, а в дальшу чергу піднесення матеріяльного добробуту членів і заспокоєння їх духових потреб та суспільних інтересів.** Приватним підприємством кермує самий власник, або наставлені ним виконавці, а самого економічного процесу довершують робітники, незаінтересовані безпосередно у підприємстві. Тимчасом в кооперативі, її **члени є рівночасно власниками підприємства, її керманичами** (через обрані ними особи), **контрольорами і переважно учасниками економічного процесу.** Благородний вплив діяльности кооперації переноситься на цілу окружаючу спільноту чи громадянство. З тої причини **уряди усіх демократичних держав в більшій або меншій мірі активно підпомагають розвиток кооперативного руху.**

Ось ці провідні думки лягли в основу цего могутнього міжнародного копeративного руху. Від часу практичного здійснення кооперативної ідеї (1844 р.) появились про те обширні наукові праці, а кооперативні ідеольоги, опираючись на досвіді, опрацювали всесторонньо її доктрину, що править нам на практиці за дороговказ.

Вже з того коротенького начерку можемо зорієнтуватись що це за велике і складне діло, до якого треба забиратись по належній підготовці і зі знанням. Бо в противному випадку не можна очікувати успіхів, ба що більше пережити дошкульні втрати, які відстрашують опісля людей доброї волі від кооперації на довший час. Це не вина кооперативної ідеї, але вина некооперативного підходу до так важної справи. Не все, що називають кооперативою є на ділі кооперативою. Іншими словами до цеї праці треба забиратись пляново. В першу чергу **нам треба здобути інтерес загалу для кооперативної ідеї через належне освідомлення про потребу, цілі, методи праці і засяг кооперативного руху на економічне і суспільне життя.** Ми мусимо мати освічених, ідейних і чесно відданих справі копeративних робітників. В тому напрямі можуть місцеві кооператори одержати підсилення від новоприбувших досвідчених в роботі на рідних землях працівників. Коли не звертатимем уваги на пляновість діяння, то робота відсунеться на роки. Як до діла забратись практично, то це питання виходить уже поза межі статті. Мабуть найкраще було би цю проблему розглянути спершу в середовищі провідних кол загальнонаціональних організацій в поодиноких країнах.

Кооперативна справа є, на нашу думку, дуже важлива для тутешнього громадянського життя. Здорово і широко розбудована кооперація може нам дати трівкі і систематичні матеріяльні підстави під національну роботу в ширшому розумінні, а головно на культурні потреби. За доказами не потребуємо далеко розглядатись. Кожному відомо, яку велику піддержку в людях і фондах дала українська кооперація Сх. України при відбудові нової держави по першій світовій війні. Так само не є ніякою тайною, підсилення, яке дала українська кооперація на зах. Україні (між двома світовими війнами) усьому нашому народному життю. Десятки тисяч незалежних працівників коперації, а в тому числі багато на провідних постах, як людський капітал громадянських робітників, повинен перед нами розкрити багату картину майбутніх можливостей для нашої молоді. Як парадоксально це виглядає, але на практиці кооперація сприяє рівночасно розвиткові рідної приватної промисловости і торгівлі, як її солідний відборець і доставець. А вже неоцінені заслуги кооперації лежать в тому, що вона в своїй праці **здійснює на ділі християнські засади любови ближнього та виховує громадянство в дусі справжньої демократії.** Тому варта нам над цею проблемою основніше застановитись.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

26)

— І по скільки їм дали, кажете? — знову перепитав мене старовір.

— По п'ятаку.

— Мало! Цим паничам треба було б так років по 10 всунути, щоб, каналії, пам'ятали і дітям своїм переказали, який то совєтський рай! — з озлобленням промовив старий, соковито сплюнув у куток під мари і поліз на своє місце.

Хтось із слухачів додав:

— Ну й наівненькі ці закордонні пролетарі... Каже — „відверто заявили", що, мовляв, знов бажаємо в свою Фінляндію. А їм, дурникам, за їхню відвертість та по п'ять років таборів, хе-хе-хе!

— Чому так негарно думає про нас російський товариш? — здивовано запитав швед і став про це переказувати фінам.

— В кінці свого терміну, коли совєтський рай перетворить вас на інвалідів, ви самі це зрозумієте, — відповів я нещасним іноземцям, що так обдурилися.

І довго ще камера кепкувала з їхньої наівної відвертости й безпорадної розгубленности.

ЕТАПНІ РОЗМОВИ

Цей вечір вирішили присвятити „страшним" оповіданням.

В „столипінському" вагоні трамвайного типу, в якому нас перевозили з Харкова до Сизрані, було біля тридцяти чоловіка етапників, переважно інтелігенції, між ними кілька жінок їхали дуже повільно, на станційних тупиках простоювали по кілька годин, замість електричного світла, в вагоні горіла одна тільки стеаринова свічка, спати нікому не хотілось, і всі з приємністю погодилися взяти участь у вечорі оповідань.

Тому, що охочих оповідати виявилося біля десяти чоловіка, кожному давалося не більше, як двадцять хвилин часу, в які оповідач мусів укластися з своєю темою.

„Вечір оповідань" почато виступом „старенького" совєтського в'язня, що їхав на Сибір відбувати другий свій п'ятирічний термін, який йому дали десь під Мінськом за відмову бути таємним співробітником в НКВД.

Вдома він залишив дружину й троє дітей, що жили в колгоспі, і дуже журився, що довелося йому побути на волі тільки місяць та й знову нізащо йти на страждання.

— Так от, — почав він розповідати, — моє „страшне" оповідання взято з таборового життя. Коли на каналі Волга-Москва я відбував свій перший термін, у Дмитротаборі страшенно туфтили, тобто перебільшували покажчики щоденного виробу проти фактичного, бо від виробу залежало харчування таборян, а каторжних норм на земляних роботах майже ніхто не виконував. У нас у таборі навіть приказка була: „Без туфти та аномалу не провести нам каналу". От. Так цієї туфти стільки було, що коли одного разу, наприкінці місяця, зробили контрольне переміряння і підрахували загальну кубатуру земляних робіт, то виявилося, що десятники й бригадири показали в щоденних рапортичках майже вдвічі більше, ніж було фактично зроблено. Ну, тут і пішло. Зібрали найголовніших туфтачів, улаштували над ними показовий суд, засудили всіх на смерть без права оскарження, наступного для розстріляли, і тут таки, за табором, на очах у всіх, і закопали їх. На якийсь час живі туфтачі принишкли, а потім знов усе постарому. І сама адміністрація розуміла, що „без туфти і аномалу не провести нам каналу".

Через кілька місяців вирядили мене по інструмент до іншого табору, кілометрів за вісімдесять від нашого. Вантажу я собі лопати, кайла й тачки на плятформу, коли бачу: повз мене проходить один із розстріляних бригадирів, побутовик Ванько Мурашко. Я, можна сказати, просто остовпів... Невже, думаю, привиди і вдень ходять, та ще й так натурально, — жах мене охопив якийсь... Він помітив мене, підійшов до вагона і, озирнувшись на всі боки, тихо сказав:

— Ш-ш-ш... не лякайся і не дивуйся... Як усім відомо, мене, разом із усіма, розстріляли і закопали за табором... Пам'ятай, що між живими мене нема. Я тепер зовсім інша персона. Скажеш комунебудь — тобі ж погано буде. Бувай здоровий, і зайвого не базікай!

І Мурашко швидко повернувся й пішов до 3-го відділу. Потім знайомі хлопці бачили його ще кілька разів там таки... Пізніше виявилось, що він був дуже відповідальним сексотом, і розстріляли його тоді „туфтовим" розстрілом...

— А ось друге оповідання, якщо хочете послухати, — запропонував оповідач слухачам.

— Час ви ще маєте, давайте друге, — відразу озвалось кілька голосів.

— В одній зі мною бригаді відбував кару один баптист із-під Смоленська. Він мав десять років, але за канали Біломоро-Балтійський та Волга-Москва йому скинули два роки, а решта терміну кінчалася в 1934 році. Звали його Григор'єв. Звільнився він наприкінці року і з сяючим обличчям поїхав додому на село. Ну, відомо, після восьми років розлуки, як зустріли його вдома жінка, дітки, які вже стали підлітками! Радість, сльози, молитва, — він же баптистом був, — вечерю влаштували дорогому гостеві, сусіди прийшли побачитись, брати по вірі заглянули, — коротко казавши, в родині Григор'єва було свято і радість.

(Дальше буде).

М. Хом'як.

В обороні Церкви і Нації

(Памяті Преосвященного Кир Йосафата Коциловського.)

2)

Смертельна небезпека.

Знаючи прегарно спосіб думання і психіку наших західних сусідів, молодий епископ почав незвичайно важку пастирську працю від поглиблення релігійного життя між своїми вірними та від виховання ревних священиків, які допомогли б йому не тільки видержати наступ на св. віру і Церкву, але й зберегти національний характер Церкви та оборонити права західної вітки українського народу. Постійними візитаціями парохій своєї розлогої епархії, поширенням Культу Непорочного Зачання і св. Йосифа, організуванням Апостольства Молитви та інших братств, підтримкою і поширенням української релігійної преси та вихованням нового в нас типу священика в безмежному стані Кир Йосафат зміцнив становище нашої Церкви так сильно, що вона не тільки видержала шалений наступ наших сусідів, але й вийшла оновленою та загартованою духом. Підчас своїх візитацій Кир Йосафат ствердив, що нашій західній закутині — Лемківщині загрожує смертельна небезпека від наших сусідів, які всіми засобами підтримують вигибаючих москвофілів, які до першої світової війни мали там просто всевладний вплив на маси. А що вже майже від кількох століть українське населення за Сяном стояло в безпосередньому змагу на життя і на смерть із західним сусідом, то воно повірило своїм москвофільським провідникам на слово, що рятунок у цій затяжній боротьбі прийде тільки від царської Росії. Цю зрозумілу під психологічним оглядом віру в могутність білого царя захитала большевицька революція і наші визвольні змагання, зокрема польсько-українська війна, яка захопила, що правда, тільки східну Лемківщину - Сяніччину. В середущій і західній Лемківщині населення не пережило психічного струсу підчас наших визвольних змагань і не перевело переоцінки цінностей, зокрема не освідомило собі факту існування української нації в її боротьбі на два фронти: з Московщиною і Польщею за здійснення свого права бути господарем на своїй землі. Те населення далі вірило своїм провідникам, що в добі підсиленого наступу поляків з відновленням їхньої державности, единим міцним заборолом для нього є орієнтація на Москву і перехід на православя. Цю віру в допомогу від Москви підтримували здебільша ще й еміґранти з Лемківщини в Америці, куди вони виїздили масово, рятуючись перед голодовою смертю, і звідкіля верталися з долярами, або пересилали їх своїм найближчим у старому краю.

На жаль, в Америці вони попадали майже поголовно під вплив русофілів і під політичним, і під релігійним оглядом. Бо ось у прегарну зелену Лемківщину, багату цілющими, лікувальними водами (щавами) із відомими на цілу Европу живцями (Криниця, Щавниця, Жеґестів, Іванич, Романів), вертались еміґранти з Америки здебільша вже як ісповідники російського православного віровизнання. Отже кому ж, як не своїм братам і батькам та дотеперішнім провінникам москвофілям, мало повірити населення середущої і західної Лемківщини, що единим рятунком для них перед поляками є перехід на православя? Бо — мовляв — греко-католицька Церква під проводом українців заведе їх в обійми поляків, тому що католицька віра — польська віра... під впливом тієї десятиліттями веденої аґітації за цареславя та православя перейшло населення села Тилява в Дуклянщині в 1926 р. на православя, а за ним у черговиx кількох роках ще кільканадцять сіл. Поляки тріюмфували, бо згідно з засадою „поділи і пануй" сподівались осягнути свою головну мету: вповні спольонізувати українське населення на захід від Сяну, як це виходить з документів, залишених польською владою у вересні 1939 р. В одному з таких, неоголошених ще документів (Цей документ маю у себе. — М.Х.) читаємо між іншим осьщо:

У світлі документів.

„Цілковите усунення тієї небезпеки (української для польської державної раці) через повну ліквідацію української проблеми в середущих повітах терену О.К.Х. Округи Корпусно Х. з осідком у Перемишлі) (на захід Сяну) є пекучою необхідністю і повинно бути першим етапом доцільної, послідовної і систематичної акції в напрямі запевнення тривалої безпеки того терену, на якому розбудовується Ц.О.П. (Центральна Округа Промислова) з тим, що Лемківщина з Карпатами мала творити заборо́ло з півдня для тієї округи. У висновку — читаємо далі в цьому документі — треба ствердити, що цей стан **промовляє за абсолютню необхідність стосувати супроти українського населення** (в ориґіналі: руського), **що мешкає на захід від Сяну, рішучу асиміляційну політику,** при одночасному гамуванні української експанзії, що йде на ці терени від сходу".

Очевидно, таку асиміляційну політику вели вже поляки від XIV ст., зокрема на Посянні. Про засоби, якими поляки перетягали греко-католиків на латинський обряд, на Посянні оповідає о. Р. І. Прислопський у виданій власним накладом у Перемишлі 1902. книжці п.з. „Перед загальний суд. — Приклад латинізаційної гакати на окраїнах Галицької Руси". Коли ж різними дотеперішніми засобами поляки все таки не засимілювали українського населення, то рішили довершити цього приспішеним темпом підчас розбудови Центральної Промислової Округи. Але у вересні 1939 р. Польщу розбили німці. Проте поляки продовжували свою політику винищування українців навіть за німецької окупації, зорієнтувавшись добре, що німці від другої половини 1941 р. повели безоглядну політику проти української нації. І ось спершу на Холмщині з Підляшшам, опісля ж на Посянні з Лемківщиною та в Галичині й на Волині поляки почали винищувати українців, у першу чергу ввесь наш актив.

Винищування українців.

„Уже від двох років*), наші північно-західні й західні землі опинилися в жахливому становищі. Не тільки по селах, але й по містах приходиться переживати нашим інтеліґентам і свідомим селянам, як мужам довір'я, солтисам (начальникам громад), кооператорам, важкі хвилини. Годі тепер навіть загально писати про причини цього жахливого стану й описувати хід окремих подій. Це треба залишити на спокійніші часи, а тепер принаймні зареєструвати наші великі втрати, що їх зазнала Ярославщина від літа 1942 р., зокрема райони Переворська, Порохника, Лежайська і Ярослава (волость-село). В 1942 р. пограбовано невідомими злочинцями села Молодич, Пикори, Храплів, Качмарі, Бучиці й Лихачі, зокрема солтисів названих сіл і пароха села Молодич. У 1943 р. відбувались від червня напади на українських селян майже в усіх районах, які межують з теренами наших сусідів. Усіх нападів і грабунків довершено 33, а жертвою їх стали українці та українські установи (школи, молочарні, кооперативи) 22-ох сіл, при чому потерпіло теж одне передмістя Ярослава. В цьому році згинули трагічною смертю (вбиті поляками) 6 солтисів та лісовий сторож Мандрика. В 1944 р. грабунки та вбивства поширилися на інші села й околиці Ярославщини і досі згинули трагічною смертю 24 українці, а саме: 4 кооператори, 2 студенти високих шкіл, 2 священики, 1 дяк, 6 солтисів, 3 мужі довір'я, 4 урядовці, 1 адвокат (делеґат Українського Допомогового Комітету) та один лікар. Усіх більших грабунків було 35, а число менших важко і зрахувати.

Палення церков.

„В останньому гасі злочинці почали палити українські (очевидно, греко-католицькі) церкви. І так 9. червня 1944 р. спалено церкву у Грязці біля Переворська, 25. червня ц.р. в селі Горицях, а 1. липня ц.р. в селі Рожнітові. Спалено також 8 господарств українців. Досі в 1944 р. потерпіло 30 сіл, а крім цього постраждали теж українці міста Ярослава і містечок: Порохник, Переворськ, Лежайськ і Синява. Деякі села Ярославщини перебули від січня ц.р. навіть кільканадцять нападів, як: Тарнавка, Молодич, Боратин, Рожнітів та інші. Український Допомоговий Комітет у Ярославі ввесь час інтервеніює у влади, бажаючи захищати наше населення. Втрати Ярославщини, як видно з цього допису, дуже великі, а проте українське населення не зламалося на дусі і здебільша тримається далі при своїй національності й церкві. Тільки в одному випадку, а саме в містечку П., українці, стероризовані вбивством 6 громадян, мусіли перенестись до іншої околиці. Дуже рідко виїжджають теж і деякі наші селяни до сусідніх східних повітів".

*) Диви: Є.Г.: „Втрати Ярославщини" — допис до „Краківських Вістей" (у рукописі, бо німецька цензура не дозволила його видрукувати).

Президент Труман дає признання американцям чужинецького роду

З того часу, як президент Гері С. Труман став по смерти президента Рузвелта президентом Злучених Держав в 1945 році, спинено ширення комунізму в Европі.

Північно Атлантійський Пакт, підписаний 4 квітня, відповідає закордонній політиці президента Трумана і є природнім продовженням Доктрини Трумана та Пляну Маршала.

Доктрина Трумана дала почин. Це був рішучий крок.

Викликана вона була з боку Росії, що шукала поширення своїх кордонів. 12 березня 1947 року президент Труман у своїм посланні до конгресу оголосив політику допомоги вільним країнам, які ставлять опір зовнішнім нападам, та жадав від конгресу фондів на допомогу Греції й Туреччині. Він казав: „Я вірю, що політикою Злучених Держав має бути підтримка вільних народів, які бороняться проти спроб підпорядкувати їх". „Вірю — казав президент — що мусимо помогти вільним народам здобути долю їх власним шляхом..."

Того самого року президент Труман зробив дальший крок в тім самім напрямку — Плян Маршала. Той плян мав допомогти господарській відбудові Европи, як засіб проти дальшого ширення комунізму. Плян Маршала заохочує господарську співпрацю в Західній Европі.

Пішло рік часу на переговори про те, як сформулювати програму військової допомоги членам Північно-Атлантійського Союзу, а також іншим приязним країнам, що є важними для безпеки Злучених Держав.

Президент Труман був присутним, коли представники 12 держав підписували Атлантійський Пакт. Він його назвав „щитом проти агресії" в цілім світі. Наколи б такий пакт був в 1914 та 1939 роках, правдоподібно не дійшло-би ні до першої світової війни, ні до другої.

Цікаво згадати, що того самого дня, як підписували Пакт, президент Труман обговорював працю відділу національних груп при краєвім комітеті демократичної партії. Вісім з тих груп сходяться з країнами, що підписали Північно-Атлантійський Пакт.

На нараді з сенатором Дж. Говард МекҐретом, президент Труман визнав дуже важною освітню працю відділу національних груп серед 22 мільйонів американців, які говорять іншими мовами. При цій нагоді Президент Труман висловив признання американцям чужинецького роду за їх старання поборювати протиамериканську пропаганду своїми листами закордон до рідних та приятелів.

Почин до такої кампанії листами дав ще до італійських виборів минулого року сенатор Теодор Ф. Ґрін, демократ з Роуд Айленд. Ціль кампанії — інформувати европейців про правдиве становище та умови життя в Злучених Державах через тих рідних та приятелів, що осіли в цій країні. Ця кампанія мала особливий успіх в Італії, їй приписують ту заслугу, що комуністи втратили чимало голосів.

В інших країнах по-за залізною заслоною ця кампанія листами також може мати деякий успіх, доповнюючи радіо-передачі через Голос Америки.

Віце-президент Албін В. Барклі, переглядаючи діяльність відділу національних груп, заявив, що Демократична партія завше прихильно ставилася до чужинецьких груп в Злучених Державах.

Президент Труман та віце-президент Барклі висловили признання за ту підтримку, яку дістали від американців чужинецького роду та їх преси.

СПРАВА ПРИЙНЯТТЯ ІЗРАЇЛЯ ДО О. Н. ВВАЖАЄТЬСЯ ЗА ПЕРЕРІШЕНУ.

Лейк Соксес, Н. Й., 10 травня. — Політичний Комітет Генеральної Асамблеї ОН ухвалив вчора більшістю 33 проти 11 голосів резолюцію, рекомендуючи Генеральній Асамблеї прийняття Ізраїля до цеї міжнародної організації. Вже голосування в Комітеті вказує, що в користь резолюції можна буде зібрати необхідну більшість двох третіх голосів і тим самим справа прийняття Ізраїля була б вже перерішена. Вона може прийти на порядок Генеральної Асамблеї вже при кінці цього тижня.



ЧОМУ ВИДИВИЛИСЬ НА МЕНЕ, ХІБА Ж НЕ МАЄТЕ СВОЇХ КЛОПОТІВ?—Це так ніби витає ця птичка цікавих, що заглядають, що під вікном діється, бо якраз там зявилось гніздечко та ще зо зложеним уже одним ячком.

НОВІ МАРКИ У. Н. РАДИ

Перший випуск поштових марок УНРади стрінувся з прихильним відгуком серед ширших кіл нашого громадянства на еміграції а особливо серед українських і чужинних філятелістів. Замовлення та запити зі всіх кінців світу свідчать найкраще про велике зацікавлення цими марками та їхньою рисунковою тематикою, яка ілюструє один розділ історії українського народу а саме його змагання до незалежнього буття новішої доби.

З метою відзначення інших знаменних подій історії українського народу, випустив Поштовий Відділ УНРади нові поштові марки а саме:

1) Пропам'ятну марку з нагоди 300-річчя здвигу Богдана Хмельницького, двобарвну, з рисунком відзнаки гетьманської влади.

2) Пропам'ятну марку з нагоди 30-річчя Листопадового Зриву, двобарвну, з рисунковим мотивом оборони Львова.

3) Пропам'ятну марку з нагоди 30-річчя проголошення Соборності Українських Земель, двобарвну, з рисунком Софійського Майдану в Києві.

Всі три пропам'ятні марки вийшли в двох відмінах під оглядом барви, зубковані і незубковані — разом 12 різних марок.

Пропам'ятні марки стануть дорогою пам'яткою для кожнього співучасника сьогоднішніх подій, тому повинні найти прихильний відгук не тільки у філятелістів, але й серед широких кіл нашого старшого і молодшого громадянства.

Замовляти марки можна на адресу:

P. O. Box 1948
Pittsburgh 30, Pa.

Спортові Вісті

Український Спортовий Клюб (У. С. К.) у Ню Йорку стоїть перед дуже поважним завданням, саме: Дня 15 травня ц. р. у неділю, 3-та година пополудні на грищі: Van Cortlandt Park відбудуться змагання у копаному мячі між нашим Клюбом та сильною футбольною американською дружиною „Ґатікваґ" — Ці змагання є пів фіналові за чашу Д-ра Манінґа. — Оба Клюби приготовляються поважно до цих змагань.

Хочемо вірити, що ці змагання виграє наш Клюб, який підкріпився новими, добрими силами, що на днях приїхали із Европи і тому можемо його уважати сильним і небезпечним противником тутешніх американських клюбів.

Сподіваємося, що на грищі Ван Кортленд Парк **у неділю, 15 травня, в годині 3 попол.** явиться громадно і чисельно наша публика та своєю приявністю підкріпить наших копунів морально і так посередньо причиниться до бажаної нами побіди.

Наші змагуни мають всі вигляди на те, щоби чашу Д-ра Манінга вписати на свій рахунок.

Щасти Боже!

Іван Серант.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохаємо на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,836 Шкабур Івана вуйка з с. Мужилів (Підгайці) від Солонина Анни зам. Лущак.

17,837 Кревних та односельчас з с. Воля Романова (Сяніч) від Шимко Марії д. Петра.

17,838 Бучко Максима вуйка з с. Зарубонці (Скалат) від Баран Зофії.

17,839 Кривун Ілька з с. Чернишовичі (Львів) від Кривун Катерини д. Андрія.

17,84ч Бутрей Михайла з с. Боберка (Турка), Марич Степана з с. Бабина від Мисишин Марка.

17,841 Свішевська Гелени з дому Кавецька від Кавецький Петра.

17,842 Колтунюк Мирослава зі Львова від Жовнір Михайла.

.7,843 Лучейко Марії д. Антона з с. Гочва (Лісько) від Лучейко Марії зам. Панасяк.

17,845 Гавура Василя з с. Рибча (Ярослав) від Гавура Анастазії.

17,847 Ґелета Івана від Ґелета Петра.

17,848 Приятельський Максима, Тихович Петра, Зьонзик Павла з с. Липовиці (Перемишляни) від Приятельська Евдокії зам. Техович.

17Н,849 Гурцевич Флорика с. Мартина з с. Пацавщина Новобрицька від Гурцевич Анни, д. Павла зам. Решетюк.

17,850 Калька Антона, Дмитра і Юстини зам. Свястень з с. Лопушанки, Хоміни (Старий Самбір) від Малиш Теодора с. Миколи.

17,851 Чабан Доротея з с. Синовець (Кремянець, Волинь) від Тулай Бронислава.

17,852 Богоровська Анни тіток від Музика Галі з с. Застінки (Тернопіль).

17,853 Кревних і знакомих з с. Котинка Велика (Коломия) від Зваричук Михайла.

17,855 Гомерищак Катерини і Марії від Федишин Володимира з с. Макова Колонія (Добромиль).

17,856 Гудз Анни тітки з с. Плоске (Старий Самбір) від Грозьовська зам. Дворак Марії.

17,857 Кревних і знайомих з Буковини від Химчинський Марка з с. Ростік (Вижниця) від Павлюк Елевтерія с. Івана (б.посла) і від Бажан Івана с. Івана з Кіцманя.

17,858 Дубик Миколая з с. Острова (Золочів) від сестри Лабінська Марії зам. Мариновичь.

17,859 Торонько Марії д. Йосифа Кобра (Білорусь) від Торонько Івана.

17,860 Куцулима Павла, Яцків Анни зам. Семкович, Яцевий Івана з с. Петранка (Калуш) від Семкович Дмитра з с. Перегінсько (Долина).

17,861 Трач Анни д. Степана з с. Підгайчики (Перемишляни) від Боднар Степана син Івана і Катерини.

17,862 Богач Марії і Анни зам. Ікало з с. Липня (Перемишль) від Копко Миколи.

17,863 Лосик Марії тітки від Лосик Олександра.

17,864 Чорнобай Івана і Константина з Бродів від Гаврищук Константина.

17,865 Новик Володимира с. Филипа з с. Беверховичі Случні (Білорусь) від Кухта Василя.

17,866 Бажає вийти замуж за українця, літ 28-40 який би післав афедевіт, від Крупа Степанії (28 літ).

17,867 Даугаш Теклі замуж. Павук з с. Доброводи (Збараж) від Даугаш Івана брата.

17,869 Кревних та знакомих з сіл Сосниці (Ярослав), Гологори (Золочів) від Лев Михайла с. Петра і від Тренішевська Станислави д. Анни Залужна-Лев.

17,871 Кревних і знакомих з с. Борова Нова (Любачів) від Ковалик Марії д. Семена і Параски.

17,873 Башак Анни з дому Ксьожик і Еви Совят з с. Поляна (Сянік) від Ксьожик Анни зам. Дволіт.

17,874 Федак Михайла і сестри Анни зам. з дому Шестак дг Михайла з с. Сенява (Сянік) від Шестак Петра.

17,875 Флінта Бенка з с. Токи (Збараж) від Флінта Омеляна брата.

17,876 Міросклавичів тіток: Марії і Магдалини з с. Шляхтова, Новий Торг, від Щербіцька Софії з дому Мірославич.

17,877 Ничай Семена від Булавка Марії.

17,878 Самота Доськи з села Медови, Бережани, від Кукуруза Михайла.

17,879 Кревних і знайомих з с. Легучні, Теутул, Чернівці, від Долганюк Григорія.

17,880 Кревних і знакомих з м. Рави Руської від Бобщ Марії д. Миколи.

17,881 Курчицький Василя з с. Нанчілка Велика, Самбір, від Курчицький Остапа с. Марії.

17,882 Воротила стрийка, Бодник вуйків Петра, Івана й Миколи всі з с. Козушне, Сянік, від Воротила Івана.

17,883 Півачук Марії з с. Рустянець Великий, Зборів, від Семків Марії д. Онофра з с. Нетерпинці, Зборів.

17,884 Шафран Миколи і Дмитра вуйки від Хохля Катерини д. з дому Анни Шафран з с. Березка, Лісько.

17,885 Богданський Сергія, Новак Якова оба з Подільської губ., від Костецький Віктора.

17,886 а) Юхименко Оксани, Варвари і Ганни з с. Бібрки, з Чигиринщини, від Кривохижа-Захаренко Василини.

17,886 б) Захаринка Трохима з с. Григорія з с. Камянка, Чигирин, від сестри Захаренко-Кривохижа Василини.

17,887 Драган Семена і Юлії з с.Фолюш, Ясло, від Канчута Анни.

17,888 Дашкевич Ілька батька і брата Михайла з с. Дорожів, Старий Самбір, від сина Дашкович Степана.

17,889 Юськi Павла від Юськів Варки з с. Ценів, Бережани.

17,890 Головух Павла, Лазурко Федора, Заболотний Лавра, Макаренко Івана, Тригуб Михайла від Корній Віри з с. Сошників, Полтава.

17,891 Саміло Сильвестра з с. Козара, Рогатин, від Саміло Анни д. Назарка.

17,892 Феринц Марії з с. Долини, Сянік, від Сопко Івана.

17,893 Чиж Трохима і Микити з с. Орел, Кобринського повіту, від Заскалко Наталії.

17,894 Секелюк Дмитра, Степана і Евдокії з с. Полонна, Сянік, від Хир Василя.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".



НЕМА ТО, ЯК МОЛОДІ ЛІТА, ЯК ДУР ГОЛОВИ ЧІПАЄТЬСЯ!—Так подумає не один (і не одна!), споглядаючи на цю картину з Кипрісових Городів у Флориді. Та це є скок Кети Турнер, що виграла була свого часу чемпіонат у цьому спорті на цілу Америку.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають пароплавом „Дженерал Гаан" до Ню Йорку в дні 13-го травня, старанням ЗУАДКомітет:

Антипенко Іван, Василина; Буравель Ілія, Оксана; Гарасимчук Віра, Любов, Олег, Володимир, Олександер; Лущик Григорій, Марія, Юрій; Манько Катерина, Євгенія; Пукало Василь, Анна; Ріпка Володимир, Анна, Антоніна, Тамара, Олександер; Вавриків Микола, Петронела, Роман, Теодора, Марія, Анна; Булчак Іван; Драч Юрій; Греер Ірина, Лідія; Гребінчак Онисим, Стефанія; Гурин Юрій, Марія, Зоя; Ядловський Іван, Марія, Анна; Якимів Петро, Наталія; Конюх Петро, Дарія; Крупа Петро; Левицький Олександер, Софія; Стефанів Павло, Катерина; Ситник Іван; Ляш Іван, Ольга; Желехівський Ярослав; Шепарович Іван, Меланія.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 15. травня, в год. 1. попол., в Укр. Ам. Осередку, 2965 Карпендер ул. Просимо членів про проявність. Нагадуємо довгуючих членів, що коли не прийдуть на збори і не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. — П. Андрушків.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 276, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. травня, точно в годині 1:30 пополудні. Тому, що є дуже важні справи до полагодження, уряд просить всіх членів прийти на ці збори. Довгуючих членів просимо прийти і заплатити свої довги. — За уряд: М. Шибінський, предс.; И. Вілик, фін. секр.; М. Затхий, кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 14. травня, в год. 7:30 ввечір, в гали під ч. 4950 Полайна ул. Будуть важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають прийти і вирівняти залеглі довги. Просимо членів, хто має діти, вписати їх в члени У. Н. Союзу. — Г. Гарасим, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. травня, в годині 4:30 ввечір, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до обговорення. — М. Куба, секр.

ВІЛІНГ, В. ВА. — Відділ 56 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15. травня, в год. 2. попол. Є важні справи до полагодження. — І. Ковальчик, предс.; П. Вітенко, кас.; М. Медвідь, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. травня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. Просимо членів прийти численно. Пригадуємо тим членам, що мають звичай чомусь зволікати з вкладками, хай вже раз пристосуються так як і інші члени і платять свої належитости на час. Просимо всіх членів приєднувати нових членів, щоби виповнити квоту, призначену нам з голов. канцелярії з нагоди 55-літнього ювілею Батька Союзу. Отже всі до діла! — І. Форись, предс.; І. Андрусевич, кас.; П. Кізел, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 15. травня, в Союзовім Домі, 843 Н. Вестерн Евеню. Просимо членів і члениць прийти конечно на ті збори, бо маємо дуже важні справи до рішення. — И. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

CLEVELAND, OHIO. — St. Mary's Lodge 112 will hold its manthly meeting Sunday, May 15, after 12 o'clock Mass, in Church Hall. We urge members who are in arrears in dues to attend. — E. Laluk, Pres.; H. Prociw, Treas.; R. Kupchik, Sec'y.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 12. травня, в годині 7. ввечір точно, в церковній гали, 623 S. Heald St. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: М. Процак, предс.; П. Процак, кас.; П. Сас, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 11. квітня 1949 р. помер у 68. році життя

СТЕФАН ШТОГРИН,

один з найстарших членів Тов. Любов, від. 45 У. Н. Союзу в Филаделфії, Па.

Покійний вступив до організації в 1905 р. Походив з села Терпилівка, пов. Збараж. Був кількома наворотами предсідником Тов. Любов. Полишив двох братів: Павла і Григорія.

Похорон відбувся 16. квітня з Катедрального Храму при Френклин ул. при участи членів Тов. Любов на український цвинтар Пр. Діви Марії у Fox Chase. — В. И. П.!

М. Сеник, секр.

Дня 1. травня 1949 року помер у 61. році життя

ТЕОДОР ЗАХАРЄВИЧ,

член і довголітний предс. Тов. Зап. Січ, від. 23 У. Н. Союзу в Дерби, Конн.

Покійний вступив до У. Н. Союзу в 1923 році. Був добрим урядником, дбав про добро Тов. і У. Н. Союзу, як також занимався народними справами. Походив з села Черніхівці, пов. Збараж, Галичина. Полишив у смутку жену Михайлину, дочку Анну, сина Василя, зятя, невістку, три внучки, які всі є членами Союзу.

Похорон відбувся 4. травня з погребового заведення при участи родини, членів Тов. і знайомих до укр. гр.-катол. церкви св. Петра й Павла в Ансонії, а відтак на цвинтар св. Петра й Павла в Дерби, Конн. — В. И. П.!

І. Біньковський, секр.

ПРАЦЯ

ПОТРІБНО ЖІНОК

чистити офіси (канцелярії). Праця вечорами. Добра платня. Голоситись по 12 годині пополудні кожного дня до:

ACE CLEANING CO.
307 — 5th Ave., (близько 31 St.)
14. поверх
New York City.

ПОШУКУВАННЯ

ВАСИЛЬ РУСИН (з дому званий Голубишин) шукає свого стрийка **ІВАНА РУСИНА** (син Олекси), родженого в Струбовиськах, пов. Лісько. До Америки виїхав поверх 38 років. Хто знає про нього, або він самий, просимо щиро звідомити на слідуючу адресу: UKRAINIAN CENTER, 180 William St., Newark 3, N. J.

МИКОЛА КРАВЕЦЬ, на скитальщині в Німеччині, розшукує свого тіточного брата **ГРИГОРІЯ МАЛАНЧУК**, сина Івана, з Гарбузова, пов. Зборів, Зах. Україна. По першій війні покінчив гімназійні студії в Тернополі звідки виїхав до Стокгольму, а відтак до Злуч. Держав. Хто про него знає, або він самий, прошу зголоситись на адресу: Mr. Elias Wawryshyn, 81 Jackson Street, Holyoke, Mass.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БЕЗПЛАТНА ПРОБА на Arthritis або Rheumatism. Перестаньте терпіти і тратити гроші. Ця оферта в Америці і Канаді для нових покупців. Пришліть 25¢ поштовими марками на пересилку. (Ці, котрі вже купували, мусять платити реґулярну ціну два доляри). Пишіть, нині: Leon Solid Liniments, 311 — 5th Ave., New York 16, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 2090. Тарзан най шов відповідь.



Звільнений з залізної руки малпочоловіка, проступник, що хотів мордувати, летів понад ріку...

...і впав серед глухого стуку. Його мертве тіло впало в рвучі води ріки.

„Чому цей чоловік хотів стати вбивником, щоб дістати рибу?" — запитався, дивуючись, Мулак.

„Дай мені свою рибу, а я тобі покажу" — відповів володар джунглів.